

se borili samo v tekočem stoletji. Ne samo vlada, tudi ruski narod je napenjal vse sile, pomagati, da se uniči turški jarem.

Nagibi tega velikanskega truda so bili trojni. V prvi vrsti menda jednakost tako zvane pravoslavne vere (grške, nezdružene cerkve). Ta nagib je bil najmočnejši zlasti v poprejšnjem času, ko še ni bila razvita ideja narodnosti. Že tako si moremo tolmačiti, da so Rusi šli v boj tudi za Rumune in Grke, ki niso Slovani.

Drugi nagib je bila enakost slovanske krvi, ker v novejšem času so se Rusi borili zlasti za Srbe in Bolgare, in očitno izrekli, zlasti narod ruski izjavil je pri vsaki priložnosti, da je voljen vse storiti za svoje slovanske brate.

Tretji nagib pa je bil in je danes — to nič ne pomaga — sebičnost. Ako izrečem tako osorno besedo, dokazati jo moram seveda. Menda pa ni treba drugega dokaza, nego obnašanje ruske vlade preteklo leto v Bolgariji. Bolgari so bili jako zadovoljni s svojim knezom, slavili so ga, ker je bil zmagal proti Srbom, in ker je pridobil Rumelijo, namreč bolgarsko deželo na južni strani Balkana, svoji državi.

Rusi pa niso marali bolgarskega kneza, ker je vladal neodvisno. Nekoliko let poprej se je branil, dalje poslušati ruske svetovalce, iz službe odpustil ruske častnike itd. Zato so Rusi šuntali svoje prijatelje po deželi, dokler se ni osnovala zarota, ki je spravila kneza iz dežele. Da je bila velika večina Bolgarov proti zaroti, pokazalo se je, ko se je knez vrnil. Vendar mu ni bilo dalje ostati, ker je Rusija žugala in prisilila, da se je moral odpovedati svojemu prestolu. Še dandanes napenja Rusija vse strune, da bi si pridobila odločen upliv na vso Bulgarijo, zlasti da bi se izvolil novi knez, ki bi bil popolnoma udan Rusom; in ruski narod vse to odobrava v svojih časnikih.

Mi pa ne moremo tega odobriti nikoli. Ali so morebiti Rusi sami Slovani, Bolgari pa ne? Ali je še kaj vredna čast in pravica? Kdo bode pritrtil zaroti proti zasluženemu knezu (akoravno ni prijatelj kneza), kdo bode spoznal za krivico, da bolgarski narod si svobodno izbere novega? Žrtve Rusov za bolgarsko svobodo ne dajejo Rusom pravice, uničiti bolgarske svobode!

To je, kar sem imenoval poprej sebičnost. Rusi namreč si mislijo pridobiti ne samo jugoslovanskih in podunavskih dežel, temuč ruski narod ne taji svoje želje, Turčijo popolnoma razdreti, in glavni grad Konstantinopol ali Carigrad si osvojiti. To željo nekoliko skrivajo ter olepšajo z izrazom: Na cerkvi sv. Sofije (nekdanji stolni cerkvi v Carigradu, sedaj turškem svetišču) hočejo zopet nastaviti sv. Križ. Ali do cerkve sv. Sofije Rusi nimajo nič več pravice, nego mi Slovenci do cerkve sv. Petra

v Rimu. Cerkev sv. Petra so sezidali Lahi, cerkev sv. Sofije pa Grki.

Jasno nam je iz uvoda, da tudi Avstrija nikoli ne bi mogla mirno gledati, da si Rusi osvojijo Bolgarijo. Podunavske dežele so še jedini trg, ki ga imamo za svoje dušne in obrtne proizvode, tega ne moremo in ne smemo pustiti nobeni drugi velevlasti. Prijateljstvo med Rusijo in Avstrijo ne more biti iskreno, dokler Rusi zahtevajo glavni upliv tam, kjer je potreben nam. Res je, da ga še nismo zaslužili, ali potreben nam je, kakor ribi voda. In kot zvesti Avstrijani in v lastnem interesu bomo to dokazali tudi Slovenci v slučaju boja. Ne bomo se dali motiti ne po inozemskih listih, ne po domačih. Žal! da se motijo tudi nekateri domači listi, zlasti česki in hrvaški, tako silno v tej zadevi; celo v slovenskem listu smo čitali, da so se pohvalili bolgarski zarotniki in postopanje ruske vlade na Bolgarskem. Naše geslo pa bodi: Hrib se omaja in hrast, zvestoba Slovenca ne gane! O drugem tekmeču na vzhodu govorimo morebiti drugokrat. To so namreč naši „zavezniki“, t. j. nemško cesarstvo.

Dr. Janko Serbec.

Gospodarske stvari.

Ozebljenje rastlin.

Naše domače rastline pozebejo že ne le takrat, kedar zleze živo srebro v gorkomeru pod ničlo. Pozeb se pozna pri rastlini še le tedaj, ko se otali. Rastlina je celo vodena, listje je začrnelo, ter se potem posuši.

Kako nastane pozeb? Poprej se je ta naravna prikazen razlagala tako-le: Vsaka reč ima to lastnost, da se v vročini nateguje, v mrazu pa krči. Najbolj se vidi to pri živem srebru. V toploti se vzdiguje v steklu k višku; po leti kaže gorkomer v časi 30 stopinj in še več. Po zimi pa se stiskuje, kakor mi, kedar nas zebe, ter leze vedno navzdol, vedno ga je menj, tako da pade do ničle ali še pod ničlo. Tako se godi tudi vodi.

Mrzleje ko je, manj je vode. Kedar je tako mrzlo, da zleze živo srebro na ničlo, takrat ima voda najmanjšo ohlatino. Vse druge reči pa se pri večjem mrazu še bolj skrčijo. Voda dela to izjemo, da se razširja od ničle pa do 4. stopinje pod ničlo le še bolj. Postavi steklenico vode vun na mraz. Strla se bo za to, ker se širi voda. Godijo se zavoljo te lastnosti vode, prav velikanske prikazni v naravi.

Mogočno skalovje, da, celi hribje se včasih rušijo med strašnim gromom in bobnenjem, tako da se cela okolica na mnogo ur daleč trese in trepeče. Kako to? Voda v skalnatih poklinah zmrzuje ter se širi, in ker se ne more, kakor ji postava zapoveduje, za to raznese celo ogromno

skalovje. Iz te natoroznanske prikazni vode so si učenjaki tolmačili pozebljenje rastlin.

V rastlinah, djali so, je veliko tekočin v nježnih posodicah ali mehurčekih. Ako se torej pri mrazu tekočina v rastlini raztegne, popokajo nježne posodice in rastlina umrje.

Tako smo se tudi mi v šolah učili. Vem, da sem pogosto kmetiču razlagal na tak način in uzrok pozeba. Ali kmetič se je malo zmenil za moje razlaganje; le to mi je pravil, da onega vinograda, ki je obrnjen proti večeru, kojega torej solnce ni tako kmalu obsijalo, mu mraz nič ni poškodoval, v onem pa, ki leži proti jutru, da so ga solnčni žarki kmalu zadeli. Mraz mu je vse vzel v njem.

Tako sva ostala vsak pri svojem. Jaz sem mislil, da je umoril rastlino mraz, kmetovalec pa je bil tega mnenja, da so solnčni žarki to storili. Prepričati se pa sem moral, na kako slabih nogah stoji moje dokazovanje. Kako da bi mraz v obojnem vinogradu ravno tiste škode ne storil? Če mraz rastlinske posodice razdene in tako rastlino umori, zakaj ni tega v obeh vinogradih enako storil? Ni-li bil v obeh enoisti mraz? Opazovali so tudi, da je bil v času celó noč tolik mraz, da je bilo vse ledeno. Ali pred solničnim vzhodom se je vlegla na okolico megla, in mraz nič ni škodoval. Ako mraz razdene cvetlice, zakaj ni storil tega že po noči? Vsakako sem si moral reči, da pozebljenje nastane le vsled preneglega razgretja po solnčnih žarkih. Tako so tudi kmetje vedno trdili.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 7. februvarija na Dobrni, v Mariboru, v Gornjem gradu in v Radgoni. Dne 9. februvarija v Konjicah in na Pilštanju in dne 12. febr. v Gomilici.

Dopisi.

Iz Ribnice. (Veseli občni zbor.) Bralno društvo je prvi občni zbor z velikim veseljem in z občeno navdušenostjo prav sijajno obhajalo v lepo okinčani hiši g. Lipa Strajharja. V soboto večer uže je strelba močno donela po hribih vesele in prijazne Ribnice, ter s tem napovedovala dan, ko se bode bralno društvo začelo. Od poldne v nedeljo do hladnega večera se je spet slišal strelbe glas od prijaznega griča nad Kuhelnikovo hišo, pozdravljajoč Slovence, ki so od raznih krajev šli pozdravljat milo slovensko društvo. Prvi se pripeljajo Vuhrečani s svojim č. g. župnikom, ki je bil glavni in navdušeni govornik, pridružil se je č. g. kaplan Marenberški, za temi narodnjaki iz Lehna, tudi od sv. Antona so prišli nekateri. Po končanih večernicah se pripeljajo domači č. g. župnik, s svojim č. g. kaplanom, za kojimi je prišlo prav mnogo vrlih in zvestih zanesljivih narod-

njakov s svojim županom, vsi so prej dali Bogu čast v cerkvi, potem veselje domovini, kar je posebno lepo in vse hvalevredno. Vsi se zberejo pri slavoloku, ki je bil z venci okinčan in imel napis: „Bog živi Slovence!“ S strehe pred durmi je plapolala dolga cesarska zastava z lepo slovensko, koje so vrlo pozdravljali pridni narodnjaki. O pol četirih je godba zaszvirala cesarsko pesem in živahni „Naprej“ v znamenje, da se zbor bralnega društva začne. Predsednik g. Lipa Strajhar pozdravi veselo in prijazno s svojim nagovorom vse, ter izroči besedo vlč. g. A. Kocuvan, ki je razvijal namen bralnega društva, katero bode budilo ljubezen do domovine in branilo resnice sv. vere, saj smo Slovenci in kristijani. Pol drugo uro je trpel jako mikaven in navdušen govor, ki je bil neprenehoma s slavaklici pohvaljen. Mile besede so segale globoko v narodna srca in bodo gotovo obilen sad rodile, saj so vsi pričujoči pred cesarsko podobo enoglasno prisegli ostati vedno zvesti: veri, domovini in cesarju. Trikratna slava je zadonela na koncu govora presvitlemu cesarju, slava domovini, našim poslancem, vrlim Slovencem, bralnemu društvu in njegovemu predsedniku. Po programu se je volil odbor z 9 udi; predsednik je gosp. Lipa Strajhar, namestnik L. Drzečnik, tajnik gosp. Miklavec, namestnik č. g. Kavčič itd.

(Konec prih.)

Od Donačke gore. (Šolski proračun, raztrgano prejerno potrdilo.) V sredi meseca novembra l. l. je bila sklicana seja za tekoče leto 1886/7. Šlo je po redu do 3. točke, v tretji točki predlaga g. učitelj Klajnshek, da bi se mu dovolila za namestilo učiteljskega stanovanja svota 137 gld. 50 kr. Ker pa mu odbor ni mogel pritrčiti, kajti ima g. učitelj v šolskem posloppju zadosti lepo urejeno iz zauj zdaj, ko je v samskem stanu, prostorno stanovanje, ako ga le v redu drži, razsrđi se gosp. učitelj, vrže kredo v kot in odide. Tako tudi šolski oče. Povedali smo vam, g. učitelj, da po dvakrat stanovanja za vas ne moremo plačevati, ker g. Tombosko ne da svojega posloppja narazen v najem, toraj moramo celo posloppje za šolo v najemu obdržati. Črez kakih 10 minut potem se povrne g. učitelj ter naroči šolskemu denarničarju Simonu Koresu, da je sedaj sevestirano svoto 44 gld. od občine sv. Roka za nekoliko sem ušolanih otrok prejel in jih hoče torej njemu proti nasprotnici vročiti. Črez kakih par dni mu prinese Simon Kores po občinskem tajniku narejeno prejerno potrdilo, ta pogleda potrdilo, ga raztrga, ter pravi, da denarja ne da, ako bi se celi šolski odbor na glavo postavil. Zoper to smo se pri okrajnem šolskem svetu pritožili. Vprašamo, vas g. učitelj; kdo vas je postavil za denarničarja, da tako nepostavno postopate in Koresa žalite, ter mu po